



LANDSTINGET BLEKINGE

2015-05-10
Dnr 2015/0269

Dnr S2015/1650/FS

Landstingsdirektörens stab
Avdelningen för kunskapsstöd
Ingrid Hoffmann

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar – Trygg och effektiv utskrivning från slutna vård (SOU 2015:20)

Sammanfattning

I betänkandet föreslås att nuvarande betalningsansvarslag upphävs och ersätts med en ny lag – *Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård*. Lagen syftar till att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för de som efter utskrivning från den slutna vården har behov av fortsatta insatser.

Landstinget Blekinge ser positivt på att utredningens utgångspunkt varit individens perspektiv d.v.s. patientens behov av att få en trygg och säker utskrivning utan onödiga väntetider och där patientens behov av kontinuitet tillgodoses.

Landstinget Blekinge delar helt bedömningen om att det krävs en förändring av arbetssättet mot ett mer proaktivt handlande. Samverkan kring patienter med behov av samordnade insatser på olika sätt ska inledas tidigare i processen och inte som idag först i samband med en vårdepisod inom slutna vård.

Landstinget Blekinge ser mycket positivt på en förändring av betalningsansvarets inträde samt att lagen blir lika för vård inom såväl somatisk som psykiatrisk vård.

Landstinget Blekinge delar bedömningen att det är viktigt att den öppna vården får en mer aktiv roll i patientens vård. En redan hårt ansträngd primärvård kommer att få mycket svårt att möta de krav på samordningsansvar som utredaren föreslår. Landstinget menar därför att denna omställning kräver en längre framförhållning än det som medges vid ett ikraftträdande av nya lagen redan 2016-07-01.

Dagens regelverk med kopplingen mellan kallelse till vårdplan och inträde av betalningsansvaret kan ur organisatorisk synvinkel upplevas positivt, men kan också innebära att planeringen av patientens vård inte blir optimal om man prioriterar betalningsansvaret och inväntar de 5 s.k. fristdagarna.

Betänkandet har även diskuterats i de samverkansforum som finns med länets kommuner. Generellt är man positiv till lagförändringen men är också enig om att det kommer att ställa ökade krav på samtliga parter ex vad gäller tillgänglighet under helger. Man har också farhågor om att patienter ”faller mellan stolarna”. Beslut om att omgående inleda arbetet med förberedelse inför kommande lagförändring har tagits. Landstinget Blekinge kommer att samordna arbetet och en för uppdraget särskilt utsedd arbetsgrupp är under uppbyggnad.



LANDSTINGET BLEKINGE

Landstinget Blekinges ställningstagande

Landstinget Blekinge ställer sig bakom de i utredningen presenterade förslagen och understryker behovet av att genomföra föreslagna lagändringar. Landstinget Blekinges mer specifika synpunkter redovisas utifrån kapitelindelningen i ”Trygg och effektiv utskrivning från slutenvård”.

Betalningsansvaret förr och nu – ett påtryckningsmedel för effektivare vårdkedjor över huvudmannagränser, kap 3

Landstinget Blekinge bekräftar den bild som utredaren ger av utveckling och förändringar av regelverk inom området. Med tanke på hur det i praktiken fungerar idag blir det tydligt att genomgripande förändringar behövs. Intentionerna i gällande regelverk får inte avsedd effekt.

Volym och kostnader – utskrivningsklara patienter, kap 4

Landstinget Blekinge ställer sig bakom den redovisning som utredaren ger av volym och kostnader för utskrivningsklara patienter.

Även om antalet vård dagar för utskrivningsklara patienter i Blekinge är lågt i jämförelse med övriga Sverige motsvarar dessa vård dagar att det ständigt är ca 10 vårdplatser som beläggs av patienter som av ansvarig läkare bedömts utskrivningsklara.

Omständigheter som påverkar ledtider, problem- och orsaksanalys, kap 5

Landstinget Blekinge bekräftar den beskrivning som utredaren ger av olika omständigheter som påverkar utskrivningen från slutenvård.

Landstinget Blekinges erfarenheter är att kopplingen mellan betalningsansvarets inträdande och kallelse till samordnad vårdplanering har haft stor påverkan på kvaliteten i planen. Huvudsyftet har inte varit att åstadkomma en långsiktig planering för patientens fortsatta vård utan ett sätt få processen att löpa på för att minimera risk för betalningsansvar. Regelverket stödjer inte dagens vårdprocess med allt kortare vårdtider inom slutenvård och en generellt allt mer fragmenterad vård och omsorg.

De utvecklingsarbeten som genomförts i Blekinge inom området mest sjuka äldre styrker också bilden av att den kommunala vården i många fall känner osäkerhet om vilket stöd som kan erhållas från primärvårdens läkare. Samma gäller för beskrivningen av brister vad gäller informationsöverföring och att patienter i allt för hög grad saknar korrekta ordinationshandlingar för läkemedel vid utskrivning. Ett mer utvecklat tekniskt stöd och möjlighet till informationsutbyte behövs för att personalen inte ska tvingas till ”vid sidan av”-lösningar vilka utgör en stor patientsäkerhetsrisk.

Landstinget Blekinge ställer sig helt bakom utredarens bedömning om att det är lättare att samla flera olika kompetenser och göra en helhetsbedömning om vårdplaneringen sker i ett senare skede det vill säga efter utskrivning från slutenvård.

Utredaren lyfter också betydelsen av tillgång till tekniska hjälpmedel i hemmet för att möjliggöra utskrivning från slutenvård. Landstinget Blekinge vill betona att en förändring av planerings- och utskrivningsprocessen för att möjliggöra utskrivning i omedelbar anslutning till att patienten bedöms utskrivningsklar, kräver en anpassning i flera angränsande verksamheter. Utskrivning på helger kräver jourbemanning inom fler verksamheter än idag.



LANDSTINGET BLEKINGE

Behov av förbättringar – allmänna överväganden, kap 6

Landstinget Blekinge instämmer i utredarens slutsats om att förutsättningarna för att korta väntetiderna ligger i ett betydligt större spektra av åtgärder än en revidering av betalningsansvarslagen.

Landstinget Blekinge vill understryka att tillgången till läkare i primärvården i stor utsträckning påverkar dess möjlighet att samverka med hemsjukvården. Utöver de faktorer som utredaren framför ser vi att den kommunalisering av hemsjukvården som genomfördes i Blekinge 2012 medfört en distansering mellan primärvårdens läkare och hemsjukvårdens distriktssköterskor. Detta samtidigt som behovet av hälso- och sjukvård i hemmet blir allt större och mer komplext.

Utredarens förslag om att utreda möjligheten att föra över insatser av omvårdande eller mer fysiskt nära karaktär (hjälp med personlig hygien, matintag med mera) från SoL-insats till hälso- och sjukvårdinsats är också mycket intressant och skulle troligen förenkla beslutsprocessen i samband med utskrivning från sjukhuset.

Landstinget Blekinge instämmer också i utredarens ställningstagande för ett ökat stöd från staten i att på olika sätt förstärka stödet till huvudmännen för att åstadkomma effektivare vårdkedjor över huvudmannaskapsgränserna. Eftersom en risk med allt för korta vårdtider utan tillräcklig planering av fortsatta insatser är att patienten blir återinskriven måste en förändring av lagen följas på såväl lokal som nationell nivå.

Övervägande och förslag, kap 7

Landstinget Blekinge ställer sig bakom utredarens ställningstagande om behov av anpassning av lagstiftningen för att bättre motsvara nuvarande och framtida behov.

Detaljnivån i dagens betalningsansvarslag har i alltför hög grad haft som effekt att personalen strävar efter att följa lagen eller ”göra saker rätt” istället för att ”göra rätt saker”. Dagens rutiner har ej heller förmått fånga patienter som ”bollas runt” i systemet.

Utvecklingen mot att allt mer avancerad vård kan utföras i öppen vård ställer krav på att styrning och resursfördelning anpassas till denna utveckling. Att betalningsansvarslagen i praktiken är inriktad på samverkan mellan sluten vård och kommun stödjer inte dagens utskrivningsprocess. Primärvård och annan öppenvård som är den kommunala verksamhetens viktigaste samarbetspartner är ofta inte delaktig i utskrivningsprocessen.

Landstinget Blekinge stödjer utredarens förslag om ny vård och planeringsprocess med utvidgat intagningsmeddelande, den fasta vårdkontaktens specifika roll som samordnare för samordnad individuell planering, meddelande om utskrivningsklar samt information till patient i samband med utskrivning och menar att den är bättre anpassad till dagens behov.

Landstinget Blekinge ställer sig mycket positiva till förslaget om att införa ett undantag från sekretessen för att i inskrivningsmeddelandet kunna ge information om inskrivningsorsak samt preliminärt utskrivningsdatum.

Landstinget Blekinge ställer sig bakom förslaget att utskrivning av patienter i rättspsykiatrisk vård, som enda patientgrupp, undantas från den nya lagen eftersom detta hanteras av annan lagstiftning.

Landstinget Blekinge ser ändå flera risker som det är viktigt att förhålla sig till. Primärvården har med dagens resurser små möjligheter att möta nya krav. I detta fall blir det ett administrativt uppdrag som av många i första läget kan uppfattas som oproportionerligt stort i jämförelse med



LANDSTINGET BLEKINGE

insatsen hos berörd patient. Primärvårdens ansvar inom hemsjukvård är idag enbart knutet till läkarna. Övrig personal gör inga besök i hemmet. Ansvaret för att koordinera samordnad individuell plan kan därmed i många fall upplevas som konstruerad för att tvinga fram en delaktighet från öppenvården i den samordnade planeringen.

Landstinget Blekinge ställer sig bakom utredarens förslag på krav om överenskommelser om hur huvudmännen ska samverka.

Formulering av den regionala och lokala samverkan ska ske mellan de berörda och inte detaljregleras från nationell nivå. I denna dialog skapas också möjligheterna till ökad insikt och förståelse för de förutsättningar som gäller för motparten.

Landstinget Blekinge ställer sig bakom utredarens förslag om kommunens betalningsansvar.

Det finns ett fortsatt behov av ekonomiska incitament för att sätta tryck på parterna att åstadkomma kortare väntetider och bättre samverkan kring vården av den enskilde såväl inom somatisk som inom psykiatrisk vård. De finns ingen anledning av ha längre tidsfrister inom psykiatrisk vård.

Landstinget Blekinge ställer sig bakom förslaget om att mer detaljerade bestämmelser avseende samverkan och informationsöverföring i samband med in och utskrivning inte bör anges i lagen utan bör regleras via föreskrifter.

Förslag på övriga åtgärder, kap 8

Landstinget Blekinge stödjer förslagen om nationella åtgärder för att förbättra samarbetet mellan landsting och kommuner när det gäller insatser för aktuella patientgrupper.

Med tanke på de tendenser om ökad återinskrivning som rapporteras från Norge efter liknande förändringar av utskrivningsprocessen är fortsatt uppföljning av utvecklingen kring ex återinskrivning och onödig slutenvård nödvändig.

Lärdomar från framgångsrika verksamheter m.m., kap 9

Beskrivningen av framgångsrika verksamheter ger ett bra underlag för regionala diskussioner mellan kommun och landsting i arbetet med att hitta nya samverkansformer.

Ekonomiska och andra konsekvenser av utredningens förslag, kap 10

Landstinget Blekinge ställer sig i princip bakom utredarens beskrivning av ekonomiska och andra konsekvenser.

Totalt sett ökar knappast administrationen men omfördelningen internt inom landstinget av ansvar för koordinering av den samordnade planeringen ställer krav på översyn av de ekonomiska förutsättningarna för den öppna vården.

Ikraftträdande, kap 11

Landstinget Blekinge ställer sig inte bakom utredarens förslag om lagens ikraftträdande den 1 juli 2016.

Precis som utredaren beskriver är det i sak inga nya krav som ställs på huvudmännen. Eftersom ansvaret för att koordinera den samordnade individuella planering övergår till den öppna vården innebär det i praktiken en omfördelning av arbetsuppgifter från den slutna vården till öppen vård. Konsekvenser av detta måste hanteras vilket sannolikt medför att avtalen med de ackrediterade



LANDSTINGET BLEKINGE

vårdcentralerna behöver ses över. Kraven på en snabbare övergripande bedömning och planering av patientens vård inom slutna vård kräver också omställning och förändring av lokala strukturer. Även om processen med att skriva samverkansöverenskommelser inleds omgående kommer den sannolikt inte vara avslutad i tid för att ligga till grund för att införa nya samverkanrutiner redan den 1 juli 2016. Samtliga verksamheter är extremt ansträngda under sommarmånaderna varför ett ikraftträdande under sommarperioden bedöms som mycket olämpligt.

Avslutningsvis

Landstinget Blekinge ser positivt på en lagförändring inom detta område. Syftet med lagförslaget ställer vi oss bakom utan förbehåll, medan vi ser en del risker med de stora förändringar som utredaren förslår eftersom de bl. a. innebär stora omställningar för primärvården.

Peter Lilja
Landstingsdirektör

Gunilla Skoog
Utvecklingsdirektör

arbetsmaterial